

Projev Sira Franka LAMPLA, Dr.h.c.

dne 14. 5. 1993 v aule VUT

fakulty stavební

Vaše Magnificence pane rektore, Akademičtí hodnostáři, vážení hosté, dámy a pánové,

dovolte mi, abych při dnešní příležitosti vyjádřil některé názory spojené s vysokoškolským vzděláním.

Jsen si ovšem plně vědom, že každý z přítomných zná o tomto předmětu víc než já, a proto prosím, aby moje odvaha nebyla považována za drzost.

Břímě zodpovědnosti učit, vychovávat a vést české vysokoškolské studentstvo je nesmírné. Zodpovědnost by byla menší, kdyby účelem Technických vysokých škol byla jenom výuka technických předmětů. Avšak ovlivnění názorů, tvorba charakteru, schopnosti se vyjadřovat, tolerance, porozumění pro stanoviska druhého, integrita, profesionalismus, zdravá soutěživost, fyzická zdatnost, smysl pro fair-play, to nejsou jen slova. V každém z těchto slov je hluboké krédo a přesvědčení. Všechny tyto charakterové vlastnosti a hodnoty a mnohé další tvoří celého člověka. Vzdělání je zbraní, kterou vkládáte do rukou svých posluchačů - je potřebné je naučit užívat těchto zbraní co nejúčinněji ve prospěch vlastní, ale v souladu s prospěchem společnosti.

Naučit je, že to nejcennější, co člověk má, je dobré jméno. Když naši mladí absolventi si to uvědomí a pokusí se podle toho pracovat, žít a soutěžit, pak určitě uspějí. Cokoliv, jakkoliv výhodné se to zdá být, se musí zvážit z hlediska vlastního dobrého jména.

Materiální hodnoty lze nabýt a ztratit a znovu nabýt. Dobrá pověst a jméno se těžko a pomalu znovu nabývá. To není otázkou ješitnosti. To je otázka hodnot.

Po 40 letech komunismu tržní vztahy a svobodné podnikání přišly do českých zemí jako vichřice. Podnikatelský duch nebyl nikdy cizí českému národu.

My, více než kdo jiný, jsme se měli naučit, že v zájmu svobody, demokracie a svobodného hospodářství je nutno nezapomínat na ty, kteří ne z vlastní viny jsou odkázáni na pomoc jiných. S blahobytem a mocí, a to je v podstatě to, za čím se vaši studenti budou pachtit, musí jít pocit osobní zodpovědnosti. Úkolem moderního státu tedy bude vytvořit rámec, ve kterém jednotlivci se mohou svobodně pohybovat a vyvíjet činnost v rámci zákonů ve svůj prospěch a v prospěch

své rodiny. Zásahy státu do ekonomické činnosti by měly být co nejmenší. Zásah státu je však nutný pro vytvoření záchranné sítě pro ty, kteří nemohou pro sebe a své rodiny zajistit minimum. Úroveň záchranné sítě bude závislá na tom, co si společnost může dovolit a na jejím svědomí.

Je proto nutné, aby tvorba bohatství a blahobytu byla přímo úměrná sociální úrovni potřebných. A jelikož bohatství může vytvořit jen iniciativa, vynalézavost a píle jednotlivců a skupin, stát by měl podnikání podporovat snížením byrokracie. Česká vláda tomu všemu dobře rozumí, myslím, že lépe než vlády v ostatních zemích liberalizovaných od komunismu v posledních letech. Bohužel ale byrokracie, alibismus a úředníčkování nejsou cizí našemu národu. Od dob Rakousko-Uherska, posíleno režimem za posledních 40 let, nebude lehké se zbavit představy, že občané slouží státnímu aparátu, a ne že by tomu mělo být ve skutečnosti naopak. Zmínil jsem se o sociální zodpovědnosti. Ta musí růst s růstem blahobytu jednotlivce a společnosti. Musíme si uvědomit, že je tomu tak v našem vlastním zájmu. Žijeme v době, kdy dobrá vůle a snaha pracovníků a jejich iniciativa zaručí kvalitu výroby, rozvoj a pokrok. A dobrou vůli lze získat jen zodpovědnou péčí o zaměstnance a pozitivním lidským vztahem k nim. Morálně společenská zodpovědnost vzdělaných občanů by měla být značná. Vzdělaní občané mají lepší možnosti. Měli by mít také větší pocit zodpovědnosti.

Všichni chceme dosáhnout rychlého úspěchu. Trvalý a dlouhodobý úspěch však vyžaduje pevné základy. Tyto základy v podnikání jsou dány vytvářením ekonomických vztahů mezi jednotlivci a podniky, které jsou vzájemně prospěšné a vytvářejí hodnoty. Hodnotu má to, po čem je poptávka a není společností na škodu. Vzájemně prospěšný je vztah mezi partnery, zaměstnavatelem a zaměstnanci, kdy benefit jedné strany vede k výhodám druhé strany. Vztah, kde úspěch jednoho partnera je založen na znevýhodnění druhého, nemá trvání. Stejně tak úspěch zaměstnavatele / podniku musí přinést výhody zaměstnancům. Vytváření takovýchto dlouhodobých vztahů je úkolem budoucích kapitánů průmyslu. Vysoké školy, zejména technické obory, připravují kapitány průmyslu.

Často je diskutována funkce manažera, vedoucího, které se říká leadership, t. j. schopnost motivovat spolupracovníky, rozhodovat věcně a spravedlivě, vést, být příkladem a uvádět rozhodnutí do života. Nevěřte tomu, že leadership je pouze věc vrozená, jak mnozí evropští učitelé managementu tvrdí. I vlastnost vedoucího lze vyvíjet a rozvíjet studiem a výchovou. Základní talent jednotlivce ovšem ovlivní životní cestu absolventa. Studiem však rozšíří obzor, ovlivní charakter a naučí analyticky myslet.

Chtěl jsem jen ukázat, že připravovat studenty do nového života je náročnější ve svobodném světě, než tomu bylo ve světě plánovaném. I konkurence je větší, je mezinárodní. A úspěšní budou ti, kteří dovedou spojit odbornou znalost technickou se zdravými obchodními zásadami, s lidskými hodnotami, zodpovědností ke společnosti, vizí a schopností komunikovat, motivovat a vést druhé. Vysoké školy by měly připravovat své studenty v tomto směru.

Ještě několik myšlenek o stavebnictví.

Každý obor lidské činnosti je důležitý. Když ale chce někdo být dobrý ve svém oboru, musí si ho vážit a cenit. Musí ho mít rád.

Já jsem původně nebyl stavař, ale agronom. Do stavebnictví mě v padesátých letech nakomandovali, když mi zakázali pracovat v zemědělství. Ale když jsem se se stavebnictvím obeznámil a po večerní průmyslovce se dostal na večerní vysokou školu, začal jsem stavařinu mít rád. Není oboru lidské činnosti, kam by stavebnictví nezasahovalo. Ve stavbách se rodíme, žijeme, vyrábíme a umíráme. Každá stavba je jiná a je výsledkem spolupráce mnoha oborů. Ekonomů, finančníků, sociologů, technologů, architektů, inženýrů, dopravních odborníků a mnoha různých řemeslníků, výrobců materiálů atd.

Koordinovat, plánovat, zekonomizovat a řídit tento proces je úkolem stavebního managementu. BOVIS, podnik, který řídím, nebyl jediným stavebním podnikem, který před lety poznal, že řízení stavebního procesu vyžaduje speciální vědomost, školení, schopnosti a postoj. Zatímco každý odborník má své pole ve stavebním procesu, management se stává důležitou samostatnou funkcí. Dnešní projekty jsou většinou příliš složité a náročné, než aby jejich řízení mohlo být přifařeno architektu nebo inženýrovi, kteří vykonávají projekční funkci. A tak vznikl nový druh stavebních podniků - vykonávajících funkci managementu stavebního procesu. Zdůrazňuji - ne jenom vlastní konstrukce, ale celého stavebního procesu. Výhody techniky, technologie, moderních stavebních strojů a hmot zůstanou nevyužity, jestliže řízení stavebního procesu (management) je nedostatečné. Management je katalysátor, bez něhož reakce neprobíhá optimálně. A tak pro náš podnik, kde zaměstnáváme pouze managery, ať už inženýry, architektky, ekonomy, finančníky a jiné profese, je spolupráce s vysokými školami nesmírně důležitá. Máme vlastní fakultu stavebního managementu (Construction Management) při universitě v Readingu a jiné university organisují pro naše managery a techniky kurzy. Část ročního zisku vracíme společnosti ve

formě školení zaměstnanců ve spolupráci s vysokými školami. Konstantní styk mezi námi a školami a universitami je významným příspěvkem našeho podniku k rozvoji jednotlivých škol a universit.

Zatímco naši zaměstnanci získávají nové vědomosti a tak udržují Bovis jako pokrokový podnik, university mimo materiální výhody získávají praktické zkušenosti.

Udělení čestného doktorátu je pro mne nesmírnou ctí. Dnešní den a den, kdy mi britská královna udělila řád Knight Bachelor, jsou jistě vyvrcholením mých snah a mého života. Jsou to dva nezapomenutelné dny.

Zbývá mi tedy poděkovat s pocitem hluboké vděčnosti Vám, Vaše Magnificence pane rektore a Vysokému učení technickému v Brně.

Jsem si dobře vědom, že sám člověk ničeho nedosáhne. Chci proto poděkovat své rodině, manželce a synovi, svým kolegům a přátelům. Bez jejich podpory bych nebyl úspěšný.

Chci také poděkovat a vyslovit vděčnost britskému systému a anglické toleranci, které mi umožnily vypracovat se podle svých schopností bez politických nebo jiných překážek.

I would like to take this opportunity to thank the British system of democracy and freedom, which enabled me to live and work without political or any other interference. This and my English colleagues and friends have contributed greatly to whatever I may have achieved. Thank you.

Děkuji Vám.